ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

СТАНДАРТ
ОП-03-20

ПРО ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ДВНЗ «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

Дніпро – 2020

ВНЕСЕНО
Навчальним відділом ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

СХВАЛЕНО
Навчально-методичною радою ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури». Протокол №6(14) від «22» травня 2020 р.

Голова НМР Р. Б. Папірник

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури». Протокол № 8 від «26» травня 2020 року

Голова Вченої ради М. В. Савицький

УВЕДЕНО В ДІЮ

Наказом ректора № 123 від «27» травня 2020 року

РОЗРОБНИКИ
1. Папірник Р. Б., кандидат технічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи ДВНЗ ПДАБА

2. Грабовський І. С., кандидат економічних наук, доцент, начальник навчального відділу ДВНЗ ПДАБА.

3. Федіна В. Г., завідувач лабораторії з моніторингу якості навчання та організації й планування навчально-методичної роботи

4. Новицька Т. О., заступник начальника навчального відділу ДВНЗ ПДАБА.

ПОГОДЖЕНО
Аністрат В. Д., начальник юридичного відділу ДВНЗ ПДАБА

1. Загальні положення

1.1. Стандарт розроблено з метою встановлення порядку щодо започаткування та реалізації освітніх програм, єдиних вимог до структури, оформлення, моніторингу та перегляду освітніх програм зі спеціальностей.

1.2. Стандарт враховує вимоги законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», наказів Міністерства освіти і науки України від 01.06. 2016 р. № 600 «Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти» (зі змінами), від 11.07.2019 р. № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» та рекомендації листа Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017 р. № 1/9-239.

1.3. Стандарт використовується розробниками, гарантами освітніх програм та іншими заінтересованими особами в удосконаленні провадження освітньої діяльності за відповідними освітніми програмами зі спеціальностей.

2. Основні терміни та поняття

2.1. Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма - єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

2.2. Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

2.3. Академія може самостійно запроваджувати спеціалізації, що зазначаються при присудженні освітньої кваліфікації особам, які успішно закінчили навчання за відповідними освітніми програмами.

2.4. На другому (магістерському) рівні вищої освіти можуть створюватися міждисциплінарні освітньо-наукові програми, якщо це не суперечить відповідним стандартам вищої освіти.

2.5. Стандарт вищої освіти визначає такі вимоги до освітньої програми:

1) обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;

2) вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, та результатів їх навчання;

3) перелік обов'язкових компетентностей випускника;

4) нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;

5) форми атестації здобувачів вищої освіти;

6) вимоги до створення освітніх програм підготовки за галуззю знань, двома галузями знань або міждисциплінарних освітньо-наукових програм (у стандартах магістра та доктора філософії);

7) вимоги професійних стандартів (за їх наявності).

2.6 Обсяг освітньої програми:

- бакалавра (освітньо-професійної програми) становить 180-240 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти академія має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти;

- магістра (освітньо-професійної програми) становить 90-120 кредитів ЄКТС та (освітньо-наукової програми) - 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків;

- доктора філософії (освітньо-наукової програми) 30-60 кредитів ЄКТС.

2.7. Структурно-логічна схема підготовки - це наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньої програми підготовки. Відображається, як правило, у вигляді логічної послідовності вивчення компонент освітньої програми.

2.8. Акредитація освітньої програми - оцінювання освітньої програми та/або освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет забезпечення та вдосконалення якості вищої освіти.

2.9. Відповідає за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої освіти група забезпечення спеціальності - група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких академія є основним місцем роботи і які особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності.

2.10. Наказом ректора призначається відповідальний за реалізацію освітньої програми - гарант освітньої програми зі спеціальності.

Гарант освітньої програми – науково-педагогічний або науковий працівник, який працює за основним місцем роботи в академії, несе відповідальність за якість освітньої програми, має науковий ступінь та/або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, або належний досвід роботи в галузі (не менше як 5 років для ступеня бакалавра, 10 років для ступеня магістра та доктора філософії). Цей науково - педагогічний або науковий працівник може бути гарантом лише однієї освітньої програми та входити до складу групи забезпечення відповідної спеціальності.

3. Започаткування освітньої програми

3.1. Рішення про започаткування освітньої програми зі спеціальності приймається Вченою радою академії за поданням проректора з науково-педагогічної та навчальної роботи.

3.2. З метою започаткування освітньої програми керівник групи забезпечення зі спеціальності, подає на розгляд проректору службову записку щодо необхідності започаткування відповідної освітньої програми, погоджену з керівником структурного підрозділу, відповідального за її реалізацію; рішення вченої ради факультету, до складу якого входить структурний підрозділ, відповідальний за реалізацію освітньої програми; листи від потенційних роботодавців щодо необхідності фахівців такої кваліфікації, обґрунтування започаткування освітньої програми.

Обґрунтування започаткування освітньої програми має містити:

- офіційну назву освітньої програми;
- фокус та особливості (унікальність) освітньої програми;
- мету та цілі освітньої програми;
- аналіз аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм;
- попит на ринку праці та освітніх послуг у фахівцях відповідної кваліфікації;
- перспективи розвитку освітньої програми;
- пропозиції щодо кандидатур гарантів освітньої програми із зазначенням їх кваліфікації.

3.3. Перелік освітніх програм, за яким буде здійснюватися прийом здобувачів вищої освіти до академії у відповідному році, переглядається та затверджується Вченою радою академії.

3.4. Рішення щодо припинення набору за освітньою програмою приймається Вченою радою академії за поданням проректора з науково-педагогічної та навчальної роботи за присутності керівника структурного підрозділу, відповідального за реалізацію освітньої програми або гаранта освітньої програми.

4. Розроблення та затвердження освітньої програми

4.1. Відповідальним за розроблення освітньої програми за спеціальністю є гарант цієї освітньої програми.

4.2. Освітня програма розробляється найбільш кваліфікованими науково-педагогічними працівниками, які входять до групи забезпечення відповідної спеціальності. До розроблення можуть залучатися науково-педагогічні працівники, які забезпечують освітній процес за цією освітньою програмою та не входять до групи забезпечення, за погодженням із завідувачем кафедри, на якій вони працюють.

До складу розробників освітньої програми можуть залучатися випускники за цією освітньою програмою, які працюють за фахом, роботодавці, професіонали-практики та науковці відповідної галузі, здобувачі вищої освіти, які продовжують навчання за цією освітньою програмою на другому (магістерському) і третьому (освітньо - науковому) рівні вищої освіти.

4.3 Освітня програма обговорюється та схвалюється на засіданні структурного підрозділу, відповідального за її реалізацію, та навчально-методичної ради факультету.

4.4. Освітня програма затверджується Вченою радою академії, як правило, до початку нового навчального року. Освітня програма, набір на яку заплановано здійснювати вперше, затверджується, як правило, до початку вступної кампанії.

5. Моніторинг та перегляд освітньої програми

5.1. Моніторинг освітньої програми передбачає оцінювання:

- змісту, цілей, очікуваних результатів навчання, компетентностей освітньої програми, її відповідності потребам суспільства та наукового середовища, вимогам стандарту вищої освіти зі спеціальності;
- ефективності процедур оцінювання студентів;
- очікувань, потреб і задоволеності здобувачів вищої освіти змістом та процесом навчання;
- відповідності навчального середовища меті, цілям та змісту програми;
- якості освітніх послуг для здобувачів вищої освіти;
- перспектив розвитку освітньої програми та адаптації до потреб ринку праці;
- системи зворотного зв'язку при перегляді освітньої програми.

5.2. Моніторинг освітніх програм здійснюють гаранти відповідних програм, керівники структурних підрозділів, відповідальних за її реалізацію, підготовку здобувачів вищої освіти, організацію, планування та якість провадження освітнього процесу та наукової діяльності. До моніторингу освітніх програм можуть залучатися представники органів громадського та студентського самоврядування, роботодавці та інші заінтересовані особи.

5.3. Перегляд освітніх програм здійснюється, як правило, після завершення нормативного терміну підготовки та у разі:

- внесення змін до нормативно-правових актів у сфері вищої освіти;
- внесення змін до стратегії розвитку академії, установчих документів;
- врахування зовнішнього оцінювання освітньої діяльності та якості вищої освіти;
- внесення змін до діючих чи затвердження нових нормативних документів, що регулюють організацію та провадження освітньої діяльності академії;
- врахування зауважень за наслідками моніторингу освітніх програм;
- врахування пропозицій роботодавців, здобувачів вищої освіти та інших заінтересованих осіб;
- врахування зауважень та пропозиції за наслідками акредитації освітніх програм.

5.4. Пропозиції щодо перегляду освітніх програм можуть вносити гаранти освітніх програм за власною ініціативою та на підставі конструктивних зауважень роботодавців, здобувачів вищої освіти, випускників, провідних науковців та інших заінтересованих осіб; керівники структурних підрозділів, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти, організацію, планування провадження освітнього процесу та наукової діяльності; члени наглядової ради академії; органи студентського самоврядування; представники органів, уповноважених на здійснення зовнішнього оцінювання якості освітньої

діяльності та якості вищої освіти академії.

5.5. Відповідальним за перегляд та внесення змін до освітніх програм є гарант освітньої програми.

5.6. Зміни до освітніх програм вносяться та затверджуються в порядку, встановленому у розділі 3 цього Стандарту.

5.7. Зміни до освітніх програм, як правило, вносяться до початку нового навчального року.

6. Публічність

6.1. Проект освітньої програми оприлюднюється на офіційному веб-сайті академії не пізніше ніж за місяць до її затвердження або змін до неї з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

6.2. Затверджена освітня програма оприлюднюється на офіційному веб-сайті академії.

6.3. Для отримання конструктивних пропозицій і зауважень до освітньої програми впродовж навчального року та з метою широкого залучення заінтересованих осіб до удосконалення змісту освітньої програми, актуальна інформація про мету, цілі, компетентності, результати навчання, компоненти оприлюднюються на офіційному сайті академії.

Пропозиції заінтересованих осіб, що надходять впродовж навчального року, обговорюються на засіданні структурного підрозділу, відповідального за реалізацію освітньої програми, як правило, в канікулярний період до початку нового навчального року.

Пропозиції та зауваження враховуються при черговому перегляді освітньої програми.

7. Акредитація освітньої програми

7.1. Документ про вищу освіту видається лише за акредитованою освітньою програмою.

7.2. Акредитація проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого Міністерством освіт і науки України.

7.3. Акредитація вперше проводиться, як правило, упродовж останнього року навчання першого набору здобувачів вищої освіти за освітньою програмою.

Наступна (чергова) акредитація проводиться впродовж останнього року строку дії сертифіката про акредитацію або протягом строку дії умовної (відкладеної) акредитації. У разі непроведення чергової акредитації до завершення строку дії сертифіката про акредитацію чи строку дії умовної (відкладеної) акредитації така акредитація проводиться у тому самому порядку, що вперше.

Академія має право достроково ініціювати проведення чергової акредитації.

7.4. Сертифікат про акредитацію вперше видається строком на п'ять років, а під час другої та наступних акредитацій - строком на 10 років. Строк дії рішення про умовну (відкладену) акредитацію становить 1 рік.

7.5. Відповідальним за підготовку акредитаційних матеріалів, що подаються до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, є гарант освітньої програми.

7. Структура та оформлення освітньої програми

7.1. Освітня програма оформлюється за зразком згідно з додатком 1 до Стандарту.

7.2. Структура освітньої програми:

- Титульний аркуш.
- Передмова.
- Основні терміни та їх визначення (Тезаріус).
- Вступ.
- Загальна інформація (профіль освітньої програми).
- Характеристики освітньої програми.
- Перелік компетентностей випускника.
- Зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання (програмні результати навчання).
- Форми атестації здобувачів вищої освіти.
- Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти.
- Перелік компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність.
- Вимоги професійних стандартів (за наявності).
- Матриця відповідності визначених освітньою програмою компетентностей дескрипторам НРК.
- Матриця відповідності компонент освітньої програми програмним компетентностям та результатам навчання.
- Матриця відповідності компонент освітньої програми компетентностям та результатам навчання, визначених Стандартом вищої освіти зі спеціальності за відповідним рівнем вищої освіти (у разі наявності).
- Перелік нормативних документів.

Додаток 1 до Стандарту ОП-03-2020

ДВНЗ «ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»
протокол № ____від «_» _____20_ року

Голова Вченої ради ДВНЗ ПДАБА, ректор

_____М. В. Савицький

ОСВІТНЬО-НАУКОВА/ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«_____»
(найменування програми)

СВО ПДАБА – ХХХ*Х-20__**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

_____
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

_____
(код та найменування спеціальності)

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

_____
(назва рівня вищої освіти)

Дніпро – 20__

* код спеціальності
** індекс ступеня (б-бакалавр; мп – магістр (освітньо-професійна програма); мн – магістр (освітньо-наукова програма); дф – доктор філософії).

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ (ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ) ПРОГРАМИ

_____
(офіційна назва освітньої програми)

СВО ПДАБА – ХХХ*Х-20__**

ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ _____
(код і найменування спеціальності)

Проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи	Р. Б. Папірник
Декан факультету***	_____ (ПІБ)
Голова навчально-методичної ради факультету***	_____ (ПІБ)
Завідувач кафедри ****	_____ (ПІБ)
Заступник начальника навчального відділу	Т. О. Новицька
Завідувач лабораторії з моніторингу якості навчання та організації й планування навчально-методичної роботи	В. Г. Федіна

* код спеціальності
** індекс ступеня (б-бакалавр; мп – магістр (освітньо-професійна програма); мн магістр (освітньо-наукова програма); дф – доктор філософії)
*** назва факультету
**** назва кафедри

ПЕРЕДМОВА

РОЗРОБНИКИ:

вказуються прізвища, імена, по батькові, наукові ступені та вчені звання розробників освітньої програми, посади і назви організацій, де вони працюють, навчаються

ОБГОВОРЕНО ТА СХВАЛЕНО

наводяться дані про обговорення та схвалення освітньої програми на засіданні структурного підрозділу, відповідального за реалізацію освітньої програми, навчально-методичної ради факультету, до складу якого входить структурний підрозділ

ВВЕДЕНО В ДІЮ

З «_____»_____ 20____ р. наказом від _____ № _____

ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ (ТЕЗАУРУС)

Вища освіта - сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти

Якість вищої освіти - відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

Стандарт вищої освіти - це сукупність вимог до освітніх програм вищої освіти, які є спільними для всіх освітніх програм у межах певного рівня вищої освіти та спеціальності.

Галузь знань – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей.

Спеціальність - гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

Кваліфікація – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – кредит ЄКТС) – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Навантаження одного навчального року за денною формою навчання становить, як правило, 60 кредитів ЄКТС.

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова чи освітньо-творча) програма - єдиний комплекс освітніх компонентів (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо), спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання визначеної освітньої або освітньої та професійної (професійних) кваліфікації (кваліфікацій). Освітня програма може визначати єдину в її межах спеціалізацію або не передбачати спеціалізації.

Компетентність – компетентність - здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Інтегральна компетентність – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який виражає основні компетентністні характеристики рівня щодо навчання та/або професійної діяльності.

Загальні компетентності – універсальні компетентності, що не залежать від предметної області, але важливі для успішної подальшої професійної та соціальної діяльності здобувача в різних галузях та для його особистісного розвитку.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності – компетентності, що залежать від предметної області, та є важливими для успішної професійної діяльності за певною спеціальністю.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів

Атестація – це встановлення відповідності результатів навчання (наукової роботи) здобувачів вищої освіти вимогам освітньої (наукової) програми та/або вимогам програми єдиного державного кваліфікаційного іспиту.

Кваліфікаційна робота — це вид підсумкової атестації, що може передбачатись на завершальному етапі здобуття певного рівня вищої освіти для встановлення відповідності набутих здобувачами результатів навчання (компетентностей) вимогам стандартів вищої освіти. Форми кваліфікаційної роботи включають (не обмежуючись зазначеним): дипломну роботу, дисертаційне дослідження, публічну демонстрацію (захист), сукупність наукових статей, комбінацію різних форм вище зазначеного тощо.

І. Вступ

Освітня програма розроблена на основі (вказується у разі наявності Стандарт вищої освіти за спеціальністю за рівнем вищої освіти, затверджений наказом МОН України від «__» ___20___р. № ___).

Освітня програма використовується під час:

- акредитації освітньої (освітньо-професійної чи освітньо-наукової) програми;
- складання навчальних планів та робочих навчальних планів;
- формування робочих програм навчальних дисциплін, практик, індивідуальних завдань;
- формування індивідуальних навчальних планів студентів;
- розроблення засобів діагностики якості вищої освіти;
- атестації здобувачів вищої освіти;
- зовнішнього контролю якості підготовки фахівців;
  (у разі потреби доповнити вищезазначений перелік)

Користувачі освітньої програми:

- здобувачі вищої освіти, які навчаються в академії;
- науково-педагогічні працівники, які здійснюють підготовку фахівців за спеціальністю_____
- екзаменаційна комісія зі спеціальності _____;
- приймальна комісія академії.

Освітня програма поширюється на кафедри академії, які беруть участь у підготовці фахівців ступеня _____ за спеціальністю _____.
(у разі потреби доповнити вищезазначений перелік)

Позначення, що використовуються в освітній програмі *(орієнтовний перелік)*
НРК – Національна рамка кваліфікацій;
ІК – інтегральна компетентність;
ЗК – загальні компетентності;
ПК – професійні компетентності;
РН – результати навчання

(у разі потреби доповнити вищезазначений перелік або ввести свої позначення)

II. Загальна інформація

Офіційна назва освітньої програми	Вказується затверджена Вченою радою академії назва освітньої програми
Рівень вищої освіти	Рівень вищої освіти визначається згідно зі статтею 5 Закону України «Про вищу освіту» в такій формі (одне з наведеного): - Перший (бакалаврський) рівень - Другий (магістерський) рівень - Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Ступінь вищої освіти визначається згідно зі статтею 5 Закону України «Про вищу освіту» в такій формі (одне з наведеного): - Бакалавр - Магістр - Доктор філософії
Галузь знань	Зазначаються шифр та назва галузі знань згідно з Переліком галузей знань і спеціальностей (постанова КМУ від 29.04.2015 № 266).
Спеціальність	Зазначаються код та найменування спеціальності згідно з Переліком галузей знань і спеціальностей (постанова КМУ від 29.04.2015 № 266).
Наявність акредитації	Зазначається інформація про акредитацію освітньої програми (у разі наявності вказується серія та номер сертифікату про акредитацію, організація, яка надала акредитацію, строк дії)
Обмеження щодо форм навчання	За необхідності зазначаються обмеження щодо форм навчання
Освітня кваліфікація	Освітня кваліфікація визначається згідно зі статтею 7 Закону України «Про вищу освіту» і складається з інформації про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність та спеціалізацію (за наявністю).
Кваліфікація в дипломі	Формулювання кваліфікації у дипломі має відповідати пункту 3 статті 7 Закону України «Про вищу освіту» та наказу МОН України від 12.05.2015 № 525 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 22.06.2016 р. № 701) «Про затвердження форм документів про вищу освіту (наукові ступені) державного зразка та додатків до них, зразка академічної довідки». У дипломі бакалавра, магістра, зазначаються кваліфікація, що складається з інформації про здобутий особою ступінь вищої освіти, спеціальність, освітню програму та спеціалізацію (у разі наявності), та в певних випадках – професійну кваліфікацію.

	У дипломі доктора філософії, у назві кваліфікації доктора філософії зазначаються назва ступеня, галузі знань та/або спеціальності.
Професійна кваліфікація	Вказується у разі наявності права на присвоєння професійної кваліфікації
Тип диплому	Одиничний, подвійний, спільний
Термін навчання	Одне з наведеного: 1 рік 4 місяці; 1рік 9 місяців; 3 роки 10 місяців, 4 роки
Обсяг кредитів ЄКТС	Обсяг освітньої програми бакалавра: - на основі повної загальної середньої освіти з терміном навчання 11 років (профільної середньої освіти з терміном навчання два роки) становить 240 кредитів ЄКТС. Мінімум 50% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення результатів навчання за спеціальністю, визначених Стандартом вищої освіти. Стандартом встановлюється мінімальний обсяг кредитів ЄКТС, призначених для практики. Для освітніх програм, спрямованих на підготовку фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання, додаткові вимоги можуть встановлюватися відповідно до професійних стандартів. Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти академія має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти і не може перевищувати 120 кредитів ЄКТС. Обсяг освітньої програми магістра: освітньо-професійної програми становить становить 90-120 кредитів ЄКТС, освітньо-наукової 120 кредитів ЄКТС. Освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків. Мінімум 35% обсягу освітньої програми має бути спрямовано на забезпечення результатів навчання за спеціальністю, визначених Стандартом вищої освіти. Для освітньо-наукових програм Стандартом встановлюється мінімальний обсяг кредитів ЄКТС, призначених для науково-дослідницької практики. Для освітньо-професійних програм Стандартом встановлюється мінімальний обсяг кредитів ЄКТС, призначених для практики. Для освітніх програм, спрямованих на підготовку фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання, додаткові вимоги можуть встановлюватися відповідно до професійних стандартів. Обсяг освітньої програми доктора філософії: Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми становить 30-60 кредитів ЄКТС.

	Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації. Не допускається включення до Стандарту «паспортів наукових спеціальностей».
Цикл/рівень	Вказуються цикли/рівні програми: НРК України- ; FQ-EHEA- ; EQF-LLL-.
Мова викладання	Вказуються мови викладання
Передумови	Вимоги до попередньої освіти
Академічні права випускників	Описуються можливості, вимоги та/або рекомендації щодо продовження освіти. Не допускається обмеження академічних прав випускників через зазначення у Стандарті спеціальностей чи галузей знань для подальшого навчання на вищих рівнях освіти
Мета та цілі програми	
Коротко та чітко визначити мету освітньої програми. Визначити основні цілі освітньої програми, які відповідають місії та стратегії академії, спрямовані на досягнення мети програми та враховують потреби заінтересованих осіб.	

III. Характеристика освітньої програми

Опис предметної області	Визначаються: - об'єкт(и) вивчення та/або діяльності (феномени, явища або проблеми, які вивчаються); - цілі навчання (очікуване застосування набутих компетентностей); - теоретичний зміст предметної області (поняття, концепції, принципи та їх використання для пояснення фактів та прогнозування результатів); - методи, методики та технології (якими має оволодіти здобувач вищої освіти для застосовування на практиці); - інструменти та обладнання (об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати). Обсяг опису предметної області не повинен перевищувати 150 слів.
Фокус освітньої програми	Загальна/спеціальна освіта в галузі/предметній області/спеціальності Ключові слова

Працевлаштування випускників (крім ступеня доктора філософії)	Коротко вказуються види економічної діяльності, зазначаються професійні назви робіт (згідно з чинною редакцією Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010) та International Standard Classification of Occupations 2008 (ISCO-08)), на фахову підготовку з яких може бути спрямована освітня програма за спеціальністю. Можливості професійної сертифікації.
Особливості програми	Вказуються особливості програми, які відрізняють її від інших подібних програм (необхідність практики, стажування за кордоном, експериментальний характер освітньої програми, спеціальна практика, узгодженість з програмами інших країн, тощо).
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання, що передбачає: - заохочення здобувачів вищої освіти до ролі автономних і відповідальних суб'єктів освітнього процесу; - створення освітнього середовища, орієнтованого на задоволення потреб та інтересів здобувачів вищої освіти, зокрема надання можливостей для формування індивідуальної освітньої траєкторії; - побудову освітнього процесу на засадах взаємної поваги і партнерства між учасниками освітнього процессу.
Акдемічна мобільність	
Міжнародна та національна кредитна мобільність	Вказуються, наприклад, укладені угоди про академічну мобільність, про подвійне дипломування, про тривалі міжнародні проекти, які передбачають включене навчання студентів тощо.
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Умови та особливості ОП в контексті навчання іноземних громадян.

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Формулюється шляхом конкретизації інтегральної компетентності відповідного стандарту вищої освіти в контексті особливостей даної освітньої програми. У разі відсутності Стандарту за основу береться опис відповідного кваліфікаційного рівня Національної рамки кваліфікацій (НРК), згідно із Законом України «Про вищу освіту»: Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти (рівень 6) передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування складних спеціалізованих задач у певній галузі професійної діяльності.

	Другий (магістерський) рівень вищої освіти (рівень 7) передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності до розв'язування задач дослідницького та/або інноваційного характеру у певній галузі професійної діяльності. Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти (8 рівень) передбачає набуття здобувачами вищої освіти здатності розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності. Освітньо-науковий рівень вищої освіти передбачає здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.
Загальні компетентності	Рекомендується за необхідності із врахуванням особливостей конкретної освітньої програми вибирати додаткові до визначених стандартом компетентності із переліку загальних компетентностей проекту Тюнінг. У разі відсутності Стандарту перелік загальних компетентностей корелюється з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК. До обов'язкових загальних компетентностей освітнього ступеня **бакалавра** належать: - здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; - здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння. - історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Інші загальні компетентності для **всіх освітніх ступенів** обираються з переліку проекту TUNING: 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. 3. Здатність планувати та управляти часом.

	4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. 6. Здатність спілкуватися іноземною мовою. 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій. 8. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. 11. Здатність бути критичним і самокритичним. 12. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. 13. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). 14. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. 15. Здатність приймати обґрунтовані рішення. 16. Здатність працювати в команді. 17. Навички міжособистісної взаємодії. 18. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. 19. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). 20. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. 21. Здатність працювати в міжнародному контексті. 22. Здатність працювати автономно. 23. Здатність розробляти та управляти проектами. 24. Навики здійснення безпечної діяльності. 25. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. 26. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). 27. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. 28. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. 29. Прагнення до збереження навколишнього середовища. 30. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. 31. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми. Для освітнього ступеня **доктора філософії** перелік загальних компетентностей повинен забезпечувати загальнонаукову підготовку спрямовану на: - формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору; - набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності,

	пошуку та критичного аналізу інформації, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності; - опанування іноземної мови в обсязі достатньому для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	Виділяються: компетентності, визначені Стандартом вищої освіти зі спеціальності та, за наявності, в професійному стандарті, додаткові для відповідної освітньої програми, визначені її розробниками. Перелік компетентностей корелює з описом відповідного кваліфікаційного рівня НРК. Стандарт вищої освіти визначає вимоги лише до спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, які є спільними для всіх можливих освітніх програм в межах спеціальності. Розробники у своїй освітній програмі можуть: формулювати описи додаткових до Стандарту спеціальних (фахових, предметних) компетентностей; формулювати узагальнені описи спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, що охоплюють відповідний перелік компетентностей Стандарту; формулювати інший перелік спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, описи яких у сукупності охоплюють всі вимоги Стандарту; деталізувати описи спеціальних (фахових, предметних) компетентностей Стандарту відповідно до спеціальності. Рекомендується, за необхідності, формулювати додаткові до визначених Стандартом зі спеціальності компетентності, використовуючи міжнародні зразки (проект TUNING, стандарти QAA тощо). Спеціальні (фахові, предметні) компетентності варто формулювати як здатності випускника вирішувати певні проблеми та завдання, отримувати певні результати, застосовувати у професійній діяльності певні теорії та методи тощо. Для освітнього рівня магістра слід відобразити відмінність переліків компетентностей для освітньо-професійних та освітньо-наукових програм, зокрема надати відповідні додаткові переліки для освітньо-наукових програм. Стандарт має передбачати встановлення додаткових обов'язкових компетентностей відповідно до вимог професійних стандартів для освітніх програм, що передбачають надання відповідної професійної кваліфікації

	та/або спрямовані на підготовку фахівців для професій, для яких запроваджене додаткове регулювання. Для освітнього рівня доктора філософії/доктора мистецтв заплановані стандартом спеціальні (фахові, предметні) компетентності мають забезпечувати продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, а також для оволодіння методологією науково-педагогічної та наукової діяльності за фахом.

V. Зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання

Результати навчання	Зазначені у Стандарті вищої освіти зі спеціальності результати навчання визначають нормативний зміст підготовки у межах спеціальності. Стандарт визначає вимоги лише до результатів навчання, які є спільними для всіх можливих освітніх програм у межах спеціальності. Розробники у своїй освітній програмі визначають очікувані програмні результати навчання (як правило, не більше 5). та можуть: формулювати описи додаткових до Стандарту результатів навчання; формулювати узагальнені описи результатів навчання, що охоплюють відповідний перелік компетентностей Стандарту; формулювати інший перелік результатів навчання, описи яких у сукупності охоплюють всі вимоги Стандарту. деталізувати описи результатів навчання Стандарту відповідно до спеціальності. Для освітнього рівня магістра слід відобразити відмінність переліків результатів навчання для освітньо-професійних та освітньо-наукових програм, зокрема надати відповідні додаткові переліки для освітньо-наукових програм. Програмні результати навчання формулюються в активній формі із урахуванням різних рівнів складності у когнітивній сфері (таксономія Блума), а також у афективній та психомоторній сферах (Додаток 2 до Стандарту). Результати навчання мають відповідати критеріям: бути чіткими і однозначними, дозволяючи чітко окреслити зміст вимог до здобувача вищої освіти; бути діагностичними (тобто результати навчання повинн мати об'єктивні ознаки їх досягнення чи недосягнення); бути вимірюваними (має існувати спосіб та шкала дл вимірювання досягнення результату прямими або непрямим методами, рівнів досягнення складних результатів); - бути сформульованими відповідно до правил. Результати навчання за освітньою програмою відображають узгоджені очікування та вимоги зацікавлених сторін:

	здобувачів вищої освіти, науковопедагогічних, педагогічних працівників, керівництва закладів вищої освіти, роботодавців. Стандарт може передбачати встановлення додаткових обов'язкових результатів навчання для освітніх програм, що передбачають надання певної професійної кваліфікації та/або спрямовані на підготовку фахівців для професій, для яких запроваджено додаткове регулювання.

VI . Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Визначаються форми атестації здобувачів вищої освіти за конкретною спеціальністю стандартом зі спеціальності. Академія має право встановлювати додаткові форми атестації. Атестація може здійснюватися у формі: - публічного захисту (демонстрації) кваліфікаційної роботи; - атестаційного (кваліфікаційного) екзамену (екзаменів); - єдиного державного кваліфікаційного екзамену.
Вимоги до кваліфікаційної роботи (за наявності)	Не допускається регламентувати обсяг (кількість сторінок) та структуру роботи. Зазначаються специфічні особливості перевірки на плагіат. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена у репозитарії академії. Оприлюднення кваліфікаційних робіт, що містять інформацію з обмеженим доступом, здійснювати у відповідності до вимог чинного законодавства.
Вимоги до атестаційного (кваліфікаційного) екзамену (за наявності)	Вказуються, за наявності, вимоги щодо структури та/або особливих умов проведення атестаційного (кваліфікаційного) екзамену (екзаменів).
Вимоги до публічного захисту (за наявності)	Вказуються, за наявності, вимоги щодо процедури та/або особливих умов проведення публічного захисту (демонстрації).

VII . Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Принципи та процедури забезпечення якост освіти	Визначається згідно зі Стандартом «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» Принципи: - відповідність європейським і національним стандартам якості вищої освіти; -автономія академії, яка в межах законодавства відповідає за

	забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти; - системний підхід, який передбачає управління якістю на всіх рівнях освітнього процесу; - здійснення моніторингу якості освіти; - залучення студентів, роботодавців та інших заінтересованих сторін до процесу забезпечення якості; - відкритість інформації на всіх етапах забезпечення якості. Процедури: - удосконалення планування освітньої діяльності; - затвердження, моніторинг і періодичний перегляд освітніх програм; - підвищення якості підготовки контингенту здобувачів вищої освіти; - посилення кадрового потенціалу академії; - забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу та підтримки здобувачів вищої освіти; - розвиток інформаційних систем з метою підвищення ефективності управління освітнім процесом; - забезпечення публічності інформації про діяльність академії; - створення ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових працях викладачів та здобувачів вищої освіти.
Моніторинг та періодичний перегляд програм	Періодичний моніторинг, перегляд і оновлення освітніх програм гарантують відповідний рівень надання освітніх послуг, а також створюють сприятливе й ефективне освітнє середовище для здобувачів вищої освіти. Це передбачає оцінювання: змісту програми, гарантуючи відповідність програми сучасним вимогам; потреб суспільства, що змінюються; навчального навантаження здобувачів вищої освіти, їх досягнень і результатів завершення освітньої програми; ефективності процедур оцінювання студентів; очікувань, потреб і задоволеності здобувачів вищої освіти змістом та процесом навчання; навчального середовища відповідності меті і змісту програми; якості освітніх послуг для здобувачів вищої освіти. Програми переглядають після завершення повного циклу підготовки та у разі потреби до початку нового навчального року відповідно до Стандарту «Про освітні програми зі спеціальностей у ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури».
Оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників	Оцінювання результатів навчання студентів здійснюється під час проведення контрольних заходів. Контрольні заходи передбачають поточний і підсумковий контроль. Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацьовувати тексти, публічно чи письмово представляти певний матеріал тощо. Формами поточного контролю є: виконання індивідуальних завдань; виконання тестових завдань; виконання контрольних робіт, які

	виконуються в аудиторії або під час самостійної роботи; написання і захист рефератів; захист лабораторних робіт. Для здійснення поточного контролю успішності студентів ректоратом щосеместрово проводяться ректорські контрольні роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на відповідному освітньому рівні або на окремих його завершальних етапах. Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію студента. Семестровий контроль проводиться у формі семестрового екзамену або диференційованого заліку з конкретної навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, визначеного навчальною програмою, і в терміни, встановлені навчальним планом. Для здійснення контролю залишкових знань студентів щосеместрово проводяться ККР, РКР. Навчальні дисципліни, з яких заплановано проведення ККР та РКР, та терміни проведення контрольних заходів визначаються робочим навчальним планом.Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти проводиться методами, що відповідають специфіці конкретної навчальної дисципліни. Контроль успішності студента здійснюється за допомогою 100-бальної системи оцінювання з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS. Рейтинг успішності студентів оприлюднюється на вебсайті академії. Оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників щорічно здійснюється та оприлюдн.ється відповідно до окремого положення, затвердженого Вченою радою академії.
Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників	Система підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників Академії будується на принципах: - обов'язковості та періодичності проходження стажування і підвищення кваліфікації; прозорості процедур організації стажування та підвищення кваліфікації; - моніторингу відповідності змісту програм підвищення кваліфікації задачам професійного діяльності; - обов'язковості впровадження результатів підвищення кваліфікації в наукову та педагогічну діяльність; - оприлюднення результатів стажування та підвищення кваліфікації. Здійснюється згідно з Порядком, затвердженим Вченою радою академії.
Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу	Наявне кадрове, матеріально-технічне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення зі спеціальності відповідає вимогам діючих Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності та забезпечує реалізацію державних вимог до фахівця з вищою освітою.

Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом	З метою управління освітнім процесом розроблено ефективну політику в сфері інформаційного менеджменту та відповідну інтегровану інформаційну систему управління освітнім процесом. Система передбачає автоматизацію основних функцій управління освітнім процесом, зокрема: забезпечення проведення вступної компанії, планування та організація освітнього процесу; доступ до навчальних ресурсів; обліку та аналізу успішності здобувачів вищої освіти; адміністрування основних та допоміжних процесів забезпечення освітньої діяльності; моніторинг дотримання стандартів якості. Для управління якістю освітньої діяльності в академії створена інформаційна система АСУ-ЗВО «СИГМА».
Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації	Інформація про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації розміщена на сайті ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури» pgasa.dp.ua у відкритому доступі.
Дотримання академічної доброчесності працівниками академії та здобувачами вищої освіти	Дотримання академічної доброчесності працівниками та здобувачами вищої освіти здійснюється відповідно до Кодексу академічної доброчесності ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури», затвердженого Вченою радою академії. Система забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу базується на таких принципах: дотримання загальноприйнятих принципів моралі; демонстрація поваги до Конституції і законів України і дотримання їхніх норм; повага до всіх учасників освітнього процесу незалежно від їхнього світогляду, соціального стану, релігійної та національної приналежності; дотримання норм законодавства про авторське право; посилання на джерела інформації у разі запозичень ідей, тверджень, відомостей; самостійне виконання індивідуальних завдань.
Система запобігання та виявлення академічного плагіату	Система роботи та організаційні заходи щодо запобігання, виявлення академічного плагіату та притягнення до відповідальності здійснюється відповідно до Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату, затвердженого Вченою радою академії.

VIII Перелік компонентів освітньої програми та їх логічна послідовність

8.1. Перелік компонентів

Обов'язковими компонентами освітньої програми є нормативні навчальні дисципліни циклів загальної та професійної підготовки, практики та атестація, вибірковими – варіативні навчальні дисципліни.

Шифр компо-ненти	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, практики, атестація)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1. Компоненти циклу загальної підготовки			
Нормативні навчальні дисципліни			
Загальний обсяг нормативних дисциплін			
Варіативні навчальні дисципліни			
Загальний обсяг варіативних дисциплін			
2. Компоненти циклу професійної підготовки			
Нормативні навчальні дисципліни			
Загальний обсяг нормативних дисциплін			
Варіативні навчальні дисципліни			
Загальний обсяг варіативних дисциплін			
Практична підготовка			
Атестація			
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ			

8.2. Структурно-логічна схема вивчення компонентів освітньої програми

Логічна послідовність вивчення компонентів освітньої програми може бути представлена у вигляді графа.

IX. Вимоги професійних стандартів (за наявності)

Матриця відповідності визначених освітньою програмою компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
Спеціальні (фахові) компетентності				

програмним компетентностям[2] та результатам навчання

Шифр компо-ненти	Компоненти освітньої програми	Компетентності			Результати навчання
		Інте-гральна	Загальні	Спеціальні	

Матриця відповідності компонентів освітньої програми компетентностям та результатам навчання, визначених Стандартом вищої освіти зі спеціальності (у разі наявності)

Шифр та найменування компоненти освітньої програми	Кількість кредитів	Компетентності, визначені Стандартом			Результати навчання, визначені Стандартом
		Інтегральна	Загальні	Спеціальні	

ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ

1. Закон «Про вищу освіту» - http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.
2. Закон «Про освіту» - http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.
3. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 № 600 (зі змінами).
4. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010.– К. : Видавництво «Соцінформ», 2010.
5. Національна рамка кваліфікацій – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п.
6. Перелік галузей знань і спеціальностей – http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п.
7. Лист МОН України від 28.04.2017 № 1/9-239 .
8. TUNING (для ознайомлення зі спеціальними (фаховими) компетентностями та прикладами стандартів – http://www.unideusto.org/tuningeu/.

Розробники:

Зазначаються прізвища, імена, по батькові, наукові ступені та вчені звання розробників освітньої програми, посади та ставиться їх особистий підпис.

Додаток 2 до Стандарту ОП-03-2020

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗА Б.БЛУМОМ

Класифікації навчальних цілей є інструментом, що допомагає визначити та структурувати результати навчання. Нижче наведена класифікація, розроблена під керівництвом Б.Блума для когнітивної або пізнавальної сфери (B. S. Bloom, 1956, Anderson, 2001), ціннісної, афективної або емоційної сфери (W. Krathwoll, 1964) та психомоторної або маніпуляційної сфери (E. H. Simpson, 1966, R. H. Dave, 1967, S. R. Kibler, 1970, A. J. Harrow, 1972). Класифікація – ієрархія результатів навчання (навчальних цілей), сформульованих у діяльнісних термінах (дієсловах). Класифікація є загальноприйнятою в міжнародному освітньому середовищі.

Класифікація в когнітивній (пізнавальній) сфері

1. Запам'ятовування, знання (Remembering, Knowledge) – здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи цілісні теорії тощо)
2. Розуміння (Comprehension, Understanding) – здатність розуміти та інтерпретувати вивчене. Це означає уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворити словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань.
3. Застосування (Applying) – здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях, наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач.
4. Аналіз (Analysing) – здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних.
5. Синтез (Synthesis, Створення, Creating) – здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю.
6. Оцінювання (Evaluation, Evaluating) – здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі.

Для формулювання результатів навчання використовуються такі дієслова:

Знання	*називати, впорядковувати, збирати, визначати, описувати, знаходити, перевіряти, дублювати, помічати, складати список, повторювати, відтворювати, показувати, казати, установлювати зв'язок тощо.*
Розуміння	*класифікувати, асоціювати з, змінювати, з'ясовувати, перетворювати, будувати, описувати, обговорювати, виділяти, оцінювати, пояснювати, виражати, розширювати, ідентифікувати, ілюструвати, інтерпретувати, робити висновок, пояснювати різницю між, розпізнавати, передбачати, доповідати, вибирати, переглядати, перекладати, знаходити рішення тощо.*
Застосування знань	*застосовувати, змінювати, обчислювати, оцінювати, вибирати, демонструвати, розробляти, виявляти, завершувати,*

	знаходити, ілюструвати, модифікувати, організовувати, передбачити, готувати, відносити до, планувати, вибирати, показувати, перетворювати, використовувати, окреслювати та інші.
Аналіз	*упорядковувати, аналізувати, розділяти на складові, обчислювати, розділяти на категорії, порівнювати, класифікувати, поєднувати, протиставляти, критикувати, дискутувати, визначати, робити висновок, виводити, виділяти, розділяти, оцінювати, випробовувати, експериментувати, ілюструвати, досліджувати, співвідносити, тестувати тощо.*
Синтез	*аргументувати, упорядковувати, поєднувати, класифікувати, збирати, компілювати, проектувати, розробляти, пояснювати, встановлювати, формулювати, узагальнювати, інтегрувати, модифікувати, організовувати, планувати, пропонувати, реконструювати, установлювати зв'язок із, підсумовувати та інші.*
Оцінювання	*оцінювати, встановлювати, аргументувати, вибирати, поєднувати, порівнювати, робити висновок, співставляти, критикувати, захищати, пояснювати, рейтингувати, розсужувати, виміряти, передбачати, рекомендувати, співвідносити з, узагальнювати, ухвалювати тощо.*

Класифікація в емоційній (афективній) сфері

1. Сприйняття (Receiving). Характеризує бажання (направленість) студента отримувати необхідну інформацію (уважне вислуховування співрозмовника, чутливість до соціальних проблем тощо).

2. Реагування (Responding). Стосується активної участі студента в освітньому процесі (виявлення інтересу до предмету, бажання висловлюватися, робити презентацію, брати участь у дискусіях, бажання пояснювати та допомагати іншим).

3. Ціннісна орієнтація (Valuing). Коливається в діапазоні від звичайного визнання певних цінностей до активної їх підтримки. Приклади: віра в демократичні цінності, визнання ролі науки в повсякденному житті, турбота про здоров'я оточуючих, повага до індивідуального та культурного різноманіття.

4. Організація та концептуалізація (Organization and Conceptualization). Стосується процесів, з якими стикаються особи, коли треба поєднати різні цінності, вирішити конфлікти між ними, засвоїти певну систему цінностей. Приклади: особа визнає необхідність балансу між свободою та відповідальністю в демократичному суспільстві, визнає власну відповідальність за свої вчинки, сприймає стандарти професійної етики, адаптує свою поведінку до прийнятих системних цінностей.

5. Характеристика системи цінностей (Characterization by a Value or Value Set). На цьому рівні особа має сформовану систему цінностей, що визначає її відповідну послідовну та передбачувану поведінку. Приклади: самостійність і відповідальність у роботі, професійна повага до етичних

принципів, демонстрація доброї професійної, соціальної та емоційної поведінки, здорового способу життя тощо.

Для формулювання результатів навчання використовуються такі дієслова:

Сприйняття	*запитувати, вибирати, описувати, слідувати, давати, тримати, ідентифікувати, знаходити, називати, вказувати на, обирати, сидіти прямо, відповідати, використовувати, сприймати*
Реагування	*давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, допомагати, задовольняти критерії, відповідати вимогам, обговорювати, дискутувати, вітати, сприяти, зараховувати до категорії, виконувати, тренуватися, представляти, читати, відтворювати, звітувати, повідомляти, обирати, розповідати, писати, намагатися, брати участь*
Ціннісна орієнтація	*завершувати, описувати, розрізняти, пояснювати, слідувати, формувати, ініціювати, запрошувати, приєднуватися, виправдовувати, доводити, пропонувати, читати, звітувати, повідомляти, ділитися, вивчати, працювати, співпрацювати*
Організація та концептуалізація	*дотримуватися, перетворювати, впорядковувати, поєднувати, порівнювати, завершувати, захищати, виправдовувати, пояснювати, узагальнювати, виявляти, інтегрувати, змінювати, пристосовувати, організовувати, готувати, співвідносити, створювати, синтезувати, інтегрувати*
Характеристика за системою цінностей	*діяти, розмежовувати, демонструвати, впливати, слухати, змінювати, виконувати, практикувати, пропонувати, кваліфікувати, ставити питання, переглядати, служити, вирішувати, розв'язувати, використовувати, перевіряти, кидати виклик, організовувати, осуджувати, поширювати*

Класифікація у психомоторній сфері

1. Імітація (Imitation). Споглядання за поведінкою іншої особи та її копіювання.
2. Відтворення маніпуляцій (Manipulation). Виконання певних дій за допомогою інструкцій та практичних навичок.
3. Досягнення точності (Develop Precision). Здатність виконувати завдання при невеликій кількості помилок і робити це точніше без наявності фахової допомоги. На цьому етапі навичка вважається засвоєною.
4. Поєднання (Articulation). Здатність координувати серію дій за допомогою поєднання двох або більше навичок для виконання нетипових операцій. Ці складові можуть модифікуватися, щоб відповідати певним вимогам або для розв'язку задачі.
5. Натуралізація (Naturalization). Демонстрація високого рівня виконання в природному стилі («не роздумуючи»). Навички при цьому поєднуються, упорядковуються та виконуються стабільно і легко, поєднується

розуміння, здатність та майстерність. Коли студенти досягають цього рівня, вони здатні створювати свої власні варіанти виконання навички та вчити інших.

Для формулювання результатів навчання використовуються такі дієслова:

Імітація	*копіювати, наслідувати, повторювати, дотримуватися, спостерігати, ідентифікувати, впізнавати, імітувати, відтворювати, пробувати*
Маніпуляція	*відтворювати, будувати, виконувати, впроваджувати*
Досягнення рівня точності	*демонструвати, завершувати, показувати, калібрувати, контролювати, вдосконалювати, практикувати, відпрацьовувати*
Поєднання	*конструювати, вирішувати, координувати, комбінувати, інтегрувати, адаптувати, розробляти, формулювати, модифікувати, вдосконалювати, навчати*
Натуралізація	*проектувати, виокремлювати, управляти, винаходити, керувати проектом*

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗА Б. БЛУМОМ, МОДИФІКОВАНА ШЕВЦОВИМ А. Г., КЛИМЧУКОМ В. О.

Класифікація в когнітивній (пізнавальній) сфері

1. Знання – здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо).
2. Розуміння – здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань.
3. Застосування – здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач).
4. Аналіз – здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних.
5. Синтез – здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю.
6. Оцінювання – здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі.
7. Створення (творчість) – здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури.

Для формулювання результатів навчання використовуються такі дієслова:

Знання	*називати, впорядковувати, збирати, визначати, описати, знаходити, перевіряти, дублювати, помічати, складати список, повторювати, відтворювати, показувати, казати,*

	установлювати зв'язок тощо.
Розуміння	*класифікувати, асоціювати з, змінювати, з'ясовувати, перетворювати, будувати, описувати, обговорювати, виділяти, оцінювати,пояснювати, виражати, розширювати, ідентифікувати, ілюструвати, інтерпретувати, робити висновок, пояснювати різницю між, розпізнавати, передбачати, доповідати, вибирати, переглядати, перекладати, знаходити рішення тощо.*
Застосування знань	*застосовувати, змінювати, обчислювати, оцінювати, вибирати, демонструвати, розробляти, виявляти, завершувати, знаходити, ілюструвати, модифікувати, організовувати, передбачати, готувати, зараховувати до, планувати, вибирати, показувати, перетворювати, використовувати, окреслювати та інші.*
Аналіз	*упорядковувати, аналізувати, розділяти на складові, обчислювати, розділяти на категорії, порівнювати, класифікувати, поєднувати, протиставляти, критикувати, дискутувати, визначати, робити висновок, виводити, виділяти, розділяти, оцінювати, випробовувати, експериментувати, ілюструвати, досліджувати, співвідносити, тестувати тощо.*
Синтез	*аргументувати, упорядковувати, поєднувати, класифікувати, збирати, компілювати, проектувати, розробляти, пояснювати, встановлювати, формулювати, узагальнювати, інтегрувати, модифікувати, організовувати, планувати, пропонувати, реконструйовувати, установлювати зв'язок із, підсумовувати та інші.*
Оцінювання	*оцінювати, встановлювати, аргументувати, вибирати, поєднувати, порівнювати, робити висновок, критикувати, захищати, пояснювати, рейтингувати, розсуджувати, виміряти, передбачати, рекомендувати, співвідносити з, узагальнювати, ухвалювати тощо.*
Створення (творчість)	*генерувати, створювати, пропонувати, придумувати, розробляти, планувати, писати, будувати, складати, робити*

Класифікація у ціннісно-мотиваційній сфері

1. Навчальна спрямованість. Характеризує бажання (направленість) студента отримувати необхідну інформацію (уважне вислуховування співбесідника, чутливість до соціальних проблем тощо).

2. Соціальне реагування та комунікативність. Стосується активної участі студента в освітньому процесі (виявлення інтересу до предмету, бажання висловлюватися, робити презентацію, брати участь у дискусіях, бажання пояснювати та допомагати іншим), здатність емпатійно взаємодіяти, вміти вступати в комунікацію, бути зрозумілим, невимушено спілкуватися;

3. Ціннісна орієнтація. Коливається в діапазоні від звичайного визнання певних цінностей до активної їх підтримки. (Приклади: віра в демократичні

цінності, визнання ролі науки в повсякденному житті, турбота про здоров'я оточуючих, повага до індивідуального та культурного різноманіття).

4. Ціннісна організація та концептуалізація. Стосується процесів, з якими стикаються особи, коли треба поєднати різні цінності, вирішити конфлікти між ними, засвоїти певну систему цінностей. Приклади: особа визнає необхідність балансу між свободою та відповідальністю в демократичному суспільстві, визнає власну відповідальність за свої вчинки, сприймає стандарти професійної етики, адаптує свою поведінку до прийнятих системних цінностей.

5. Ціннісна детермінація. На цьому рівні особа має сформовану систему цінностей, що визначає її відповідну послідовну та передбачувану поведінку. Приклади: самостійність і відповідальність у роботі, професійна повага до етичних принципів, демонстрація доброї професійної, соціальної та емоційної поведінки, здорового способу життя тощо.

Для формулювання результатів навчання використовуються такі дієслова:

Навчальна спрямованість	*запитувати, вибирати, описувати, слідувати, давати, тримати, ідентифікувати, знаходити, називати, вказувати на, обирати, сидіти прямо, відповідати, використовувати, сприймати*
Соціальне реагування та комунікативність	*давати відповіді, пояснювати, розуміти пояснення, допомагати, задовольняти критерії, відповідати вимогам, обговорювати, дискутувати, вітати, сприяти, зараховувати до категорії, виконувати, тренуватися, представляти, читати, відтворювати, звітувати, повідомляти, обирати, розповідати, писати, намагатися, брати участь*
Ціннісна орієнтація	*завершувати, описувати, розрізняти, пояснювати, слідувати, формувати, ініціювати, запрошувати, приєднуватися, виправдовувати, доводити, пропонувати, читати, звітувати, повідомляти, ділитися, вивчати, працювати, співпрацювати*
Ціннісна організація та концептуалізація	*дотримуватися, перетворювати, впорядковувати, поєднувати, порівнювати, завершувати, захищати, виправдовувати, пояснювати, узагальнювати, виявляти, інтегрувати, змінювати, пристосовувати, організовувати, готувати, співвідносити, створювати, синтезувати, інтегрувати*
Ціннісна детермінація	*діяти, розмежовувати, демонструвати, впливати, слухати, змінювати, виконувати, практикувати, пропонувати, кваліфікувати, ставити питання, переглядати, служити, вирішувати, розв'язувати, використовувати, перевіряти, кидати виклик, організовувати, осуджувати, поширювати*

Класифікація у психомоторній (діяльнісній) сфері

1. Імітація. Споглядання за поведінкою іншої особи та її копіювання.
2. Відтворення маніпуляцій. Виконання певних дій за допомогою інструкцій та практичних навичок.

3. Досягнення точності. Здатність виконувати завдання при невеликій кількості помилок і робити це точніше без наявності фахової допомоги. На цьому етапі навичка вважається засвоєною.

4. Поєднання. Здатність координувати серію дій за допомогою поєднання двох або більше навичок для виконання нетипових операцій. Ці складові можуть модифікуватися, щоб відповідати певним вимогам або для розв'язку задачі.

5. Натуралізація. Демонстрація високого рівня виконання в природному стилі («не роздумуючи»). Навички при цьому поєднуються, упорядковуються та виконуються стабільно і легко, поєднується розуміння, здатність та майстерність. Коли студенти досягають цього рівня, вони здатні створювати свої власні варіанти виконання навички та вчити інших.

Для формулювання результатів навчання використовуються такі дієслова:

Імітація	*копіювати, наслідувати, повторювати, дотримуватися, спостерігати, ідентифікувати, впізнавати, імітувати, відтворювати, пробувати*
Маніпуляція	*відтворювати, будувати, виконувати, впроваджувати*
Досягнення рівня точності	*демонструвати, завершувати, показувати, калібрувати, контролювати, вдосконалювати, практикувати, відпрацьовувати*
Поєднання	*конструювати, вирішувати, координувати, комбінувати, інтегрувати, адаптувати, розробляти, формулювати, модифікувати, вдосконалювати, навчати*
Натуралізація	*проектувати, виокремлювати, управляти, винаходити, керувати проектом*